

Indkomststatistik 1992-2002

Forord

Grønlands Statistik reviderede i 2000 og 2001 indkomststatistikken. Baggrunden for revisionen var, at der med indførelsen af det fælleskommunale edb-system i 1996 opstod mulighed for at udgive mere detaljerede tabeller, indeholdende nye indkomstbegreber. Den første offentliggjorte publikation efter revideringen var ”*Skattepligtige indkomster i Grønland 1988-1999*”, der blev offentliggjort i juni 2002.

I den publikation der nu udgives er de ikke-skattepligtige sociale ydelser (offentlig hjælp, boligsikring samt pensionstillæg) medtaget. Det betyder, at det – mere præcist end tidligere – er muligt at vurdere fordelingen af indkomsterne i samfundet.

Formen i de reviderede publikationer er tilrettelagt, så de både tilgodeser de brugere der ønsker et hurtigt overblik samt de, der ønsker et detaljeret indblik i niveauet og fordelingen af indkomsterne i det grønlandske samfund. Det hurtige overblik opnås ved gennemlæsning af kapitel 2. De efterfølgende kapitler er tabeller for dem, der ønsker et detaljeret indblik. I disse kapitler er tabellerne kun beskrevet i form af en læsevejledning i den udstrækning, det er nødvendigt for forståelsen af tabellerne.

I kapitel 3 belyses den skatteorienterede statistik. Formålet er at belyse opgørelsen samt fordelingen af de indkomster og fradrag, der danner grundlag for beskatningen af indkomsterne.

I kapitel 4 belyses den personorienterede indkomststatistik. Denne er – i modsætning til den skatteorienterede statistik – underlagt visse begrænsninger på antallet af personer, der indgår i statistikken. Statistikken omfatter således ikke børn under 15 år samt skattepligtige personer, der opholder sig kortvarigt i landet. Det primære mål med den personorienterede indkomststatistik er at belyse de monetære indkomsters betydning for fordelingen af befolkningens muligheder for forbrug. De personorienterede statistikker er bl.a. opdelt på byer, bygder, decilgrupper, alder, kommuner mv.

I kapitel 5 belyses husstandenes samlede indkomster. Husstanden sammensættes ved hjælp af det grønlandske CPR-register (KIA), enten ved udgangen eller indgangen af indkomståret. En husstand defineres som alle personer, der har samme adresse uanset familierelationer. Husstandsstatistikken er underlagt de samme begrænsninger som den personorienterede indkomststatistik.

I kapitel 6 behandles indkomststatistikken på samme vis som i de foregående år. I denne gennemgang tages der – som tidligere – udgangspunkt i den skattepligtige indkomst.

I kapitel 7 belyses de persongrupper, der er frasorteret i kapitel 4 og 5.

Det er endnu ikke mulige at medtage de traditionelle person- og familiekenetegne, hvad enten det er erhverv, familietype, uddannelse, profession og boligform i statistikken. Det er Grønlands Statistiks mål, at disse kendetegn kan indgå i fremtidige statistikker på området.

Indholdsfortegnelse

	Forord	3
	Indholdsfortegnelse	4
	Sammenfatning	6
Kapitel 1	Grundlæggende begreber	7
Afsnit 1.1	Formål	7
Afsnit 1.2	Sammenlignelighed med andre lande	7
Afsnit 1.3	Datagrundlag	8
Afsnit 1.4	Registerproblemer	8
Afsnit 1.5	Analyseenheder	9
Afsnit 1.6	Kendetegn i forhold til personer og husstande	11
Afsnit 1.7	Det grønlandske skattesystem	12
Afsnit 1.8	Indkomst- og fradragsbegreber	13
Afsnit 1.9	Statistiske mål	15
Kapitel 2	Indblik i indkomstniveauet og indkomstfordelingen i Grønland	17
Oversigt 2.1	Udviklingen i personlige indkomster og skatter mv. 1993-2002	17
Tabel 2.1	Gennemsnitlige indkomster pr. skattepligtig fordelt på kommuner, 2002	18
Figur 2.1	Gennemsnitlige indkomster pr. skattepligtig fordelt på kommuner, 2002	19
Tabel 2.2	Indkomstfordeling, 2002	19
Tabel 2.3	Procentvis fordeling af den personlige indkomstmasse, 2002	20
Figur 2.2	Indkomstkattens omfordeling, 2002	21
Tabel 2.4	Maksimal personlig indkomst fordelt på deciler, 2002	21
Tabel 2.5	Fordeling af husstandsindkomstmassen, 2002	22
Tabel 2.6	Maksimal husstandsindkomst fordelt på deciler, 2002	22
Tabel 2.7	Udviklingen i indkomstfordelingen for ægtepar og enlige, 1992-2002	23
Tabel 2.8	Gennemsnitlig skattepligtig indkomst for ægtepar og enlige med mere end 360 skattepligtsdage, 1992-2002	23
Figur 2.3	Udviklingen i skattepligtig indkomst for enlige og ægtepar, 1992-2002	24
Kapitel 3	Skatteorienteret indkomststatistik	25
Tabel 3.1	Udvikling i skattesatser, pct., 1983-2004.	25
Tabel 3.2	Udvikling i fradrag, i kr., 1983-2004.	26
Tabel 3.3	Teoretisk skattetryk i 2004	27
Tabel 3.4 a	Udvikling i skattetryk for ægtepar, pct., 1984-2004	28
Tabel 3.4 b	Udvikling i skattetryk for enlige, pct., 1984-2004	28
Figur 3.1 a	Udvikling i skattetryk for ægtepar, pct., 1984-2004	29
Figur 3.4 b	Udvikling i skattetryk for enlige, pct., 1984 til 2004	29
Tabel 3.5	Summarisk skattestatistik fordelt på kommuner, 1.000 kr., 2000-2002	30
Tabel 3.6	Antal skattepligtige, begrænsede skattepligtige mv. fordelt på kommuner, 2000-2002	32
Kapitel 4	Personorienteret indkomststatistik	33
Tabel 4.1 a	Gennemsnitsindkomst fordelt på deciler, Bruttoindkomst i kr., 2002.	33
Tabel 4.1 b	Gennemsnitsindkomst fordelt på deciler, Skattepligtig indkomst efter skat i kroner, 2002.	34
Tabel 4.2 a	Maksimal bruttoindkomst fordelt på deciler, samt gini-koefficient, 2002	35
Tabel 4.2 b	Maksimal skattepligtig indkomst efter skat fordelt på deciler, samt gini-koefficient, 2002.	36
Tabel 4.3 a	Fordeling af bruttoindkomstmassen, pct., (maksimal udjævningsprocent), 2002	37
Tabel 4.3 b	Fordeling af skattepligtig indkomst efter skat, pct., (maksimal udjævningsprocent), 2002	38
Tabel 4.4 a	Indkomst fordelt på kvartiler, Bruttoindkomst i kr., 2002	39
Tabel 4.4 b	Indkomst fordelt på kvartiler, Skattepligtig indkomst efter skat i kr., 2002	40
Tabel 4.5	Indkomst i byer og bygder, kr., 2000-2002	41

Indholdsfortegnelse

Kapitel 5	Husstandsorienteret indkomststatistik	43
Tabel 5.1 a	Gennemsnitlig husstandsindkomst (brutto) fordelt på deciler, 2002	43
Tabel 5.1 b	Gennemsnitlig skattepligtig husstandsindkomst efter skat fordelt på deciler, 2002	45
Tabel 5.1 c	Gennemsnitlig disponibel husstandsindkomst fordelt på deciler, 2002	47
Tabel 5.2 a	Maksimal husstandsindkomst brutto fordelt på deciler, 2002	49
Tabel 5.2 b	Maksimal skattepligtig husstandsindkomst efter skat fordelt på deciler samt gini-koefficient, 2002	51
Tabel 5.2 c	Maksimal disponibel husstandsindkomst fordelt på deciler samt gini-koefficient, 2002	53
Tabel 5.3 a	Fordeling af massen af husstandenes bruttoindkomster (maksimal udjævningsprocent), pct., 2002	55
Tabel 5.3 b	Fordeling af massen af husstandenes skattepligtige indkomster efter skat (maksimal udjævningsprocent), pct., 2002	57
Tabel 5.3 c	Fordelingen af massen af husstandenes disponible indkomster (maksimal udjævningsprocent, pct., 2002	59
Tabel 5.4 a	Husstandenes bruttoindkomster fordelt på kvartiler, 2002	61
Tabel 5.4 b	Skattepligtige husstandsindkomster efter skat fordelt på kvartiler, 2002	63
Tabel 5.4 c	Husstandenes disponible indkomster fordelt på kvartiler, 2002	65
Tabel 5.5	Husstandenes indkomster i byer og bygder	67
Tabel 5.6	Husstandenes indkomster i byer og bygder	69
Kapitel 6	Personorienteret indkomststatistik baseret på skattepligtig indkomst	71
Tabel 6.1 a	Gennemsnitlige skattepligtige indkomster for skatteansættelser fordelt på kommuner, 1992-2002	71
Tabel 6.1 b	Gennemsnitlige skattepligtige indkomster for skatteansættelser med mere end 360 skattepligtsdage i Grønland, fordelt på kommuner, 1992-2002	72
Tabel 6.2 a	Antal skatteansættelser, 1992-2002	72
Tabel 6.2 b	Antal skatteansættelser med mere end 360 skattepligtsdage, 1992-2002	73
Tabel 6.3 a	Gennemsnitlig skattepligtig indkomst for enlige fordelt på kommuner, 1992-2002	73
Tabel 6.3 b	Gennemsnitlig skattepligtig indkomst for enlige med mere end 360 skattepligtsdage fordelt på kommuner, 1992-2002	74
Tabel 6.4 a	Gennemsnitlig skattepligtig indkomst for ægtepar fordelt på kommuner, 1992-2002	74
Tabel 6.4 b	Gennemsnitlig skattepligtig indkomst for ægtepar med mere end 360 skattepligtsdage fordelt på kommuner, 1992-2002	75
Tabel 6.5 a	Skatteansættelser fordelt på indkomstintervaller, 1992-2002	75
Tabel 6.5 b	Skatteansættelser med mere end 360 skattepligtsdage fordelt på indkomstintervaller, 1992-2002	76
Tabel 6.6 a	Enlige fordelt på indkomstintervaller, 1992-2002	76
Tabel 6.6 b	Enlige med mere end 360 skattepligtsdage fordelt på indkomstintervaller, 1992-2002	77
Tabel 6.7 a	Ægtepar fordelt på indkomstintervaller, 1992-2002	77
Tabel 6.7 b	Ægtepar med mere end 360 skattepligtsdage fordelt på indkomstintervaller, 1992-2002	78
Tabel 6.8 a	Summeret skattepligtig indkomst fordelt på indkomstintervaller, 1992-2002	78
Tabel 6.8 b	Procentvis fordeling af skattepligtig indkomst på indkomstintervaller, 1992-2002	79
Tabel 6.9 a	Summeret skattepligtig indkomst for enlige fordelt på indkomstintervaller, 1992-2002	79
Tabel 6.9 b	Procentvis fordeling af enliges indkomst på indkomstintervaller, 1992-2002	80
Tabel 6.10 a	Summeret skattepligtig indkomst for ægtepar fordelt på indkomstintervaller, 1992-2002	80
Tabel 6.10 b	Procentvis fordeling af ægtepars skattepligtige indkomst fordelt på indkomstintervaller, 1992-2002	81
Tabel 6.11 a	Udviklingen i indkomstfordelingen for enlige, 1992-2002	82
Tabel 6.11 b	Udviklingen i indkomstfordelingen for ægtepar, 1992-2002	85
Kapitel 7	Statistik over personer, der ikke er inkluderet i den personorienterede statistik	89
Tabel 7.1	A- og B-indkomst for 10-14 årige, 2002	89
Tabel 7.2	Antal skattepligtige personer med mindre end 360 skattepligtsdage	89
Tabel 7.3	Gennemsnitlig indkomst for begrænset skattepligtige personer, 2002	89

Sammenfatning

Efter et fald i de skattepligtige indkomster i starten af 1990'erne, har indkomsterne i Grønland været stigende siden 1993. I 2002 steg de samlede skattepligtige indkomster med ca. 212 mio. kr. – fra ca. 6,74 mia. kr. i 2001 til ca. 6,95 mia. kr. i 2002, hvilket svarer til en stigning på 3,2 pct. Til sammenligning steg de skattepligtige indkomster i 2001 med ca. 203 mio. kr..

Store forskelle Statistikken viser, at der er store forskelle i indkomstudviklingen. Ud af den samlede stigning i de skattepligtige indkomster på godt 212 mio. kr. er det først og fremmest personer i Nuuk, der har tjent mere. Deres skattepligtige indkomster er steget med 85 mio. kr., hvilket er mere end en tredjedel af den samlede stigning. I Narsaq, Paamiut og Qaanaaq kommuner er der til gengæld sket et fald i de samlede skattepligtige indkomster, mens de skattepligtige indkomster er steget i landets øvrige kommuner.

Indkomststatistikken viser store forskelle i indkomsterne i Sisimiut og i områderne uden for kommunal inddeling. Dette skyldes, at Kangerlussuaq i 2002 indgår i tallene for Sisimiut kommune. Dette forhold medfører, at det ikke umiddelbart er muligt at vurdere indkomstudviklingen i 2002 i disse områder.

Ud fra tallene i indkomststatistikken er det muligt at vurdere forskellige mål for, hvordan indkomsterne er fordelt i samfundet. Disse mål indikerer, at fordelingen af indkomsterne i 2002 stort set er uændrede i forhold til 2001.

Offentlige ydelser med i statistikken for første gang For anden gang er de ikke-skattepligtige sociale ydelser (offentlig hjælp, boligsikring og pensionstillæg), medtaget i indkomststatistikken. Det betyder, at det mere præcist end tidligere er muligt at vurdere fordelingen af disse. Desuden er der gennem statistikens tabeller skabt mulighed for dybtgående analyser af, hvordan indkomsterne i Grønland er sammensat, herunder hvordan indkomsterne er fordelt på civilstand, alder, størrelsen af husstanden, kommuner og bosted. Som det fremgår af kapitel 5 er de offentlige ydelser med til at udjævne de disponible indkomster i væsentlig højere grad end den omfordeling, der sker via skattebetalingen.

Mulighed for overblik og analyse Formålet med indkomststatistikken fra Grønlands Statistik er, at give brugeren et hurtigt overblik over såvel udviklingen i indkomsterne som fordelingen af disse. Desuden er der gennem statistikens tabeller skabt mulighed for dybtgående analyser af, hvordan indkomsterne i Grønland er sammensat, herunder hvordan indkomsterne er fordelt på civilstand, alder, størrelsen af husstanden, kommuner og bosted.

Som supplement til publikationen er det muligt for interesserede gå ind på Grønlands Statistiks hjemmeside på www.statgreen.gl. Under menuen *Statistikbank*, er der mulighed for på egen hånd at skræddersy udtræk af data fra indkomststatistikken.

Kapitel 1

Grundlæggende begreber

1.1 Formål

Formålet med den skatteorienterede indkomststatistik

Den skatteorienterede indkomststatistik i kapitel 3 har primært til formål at belyse summariske tal for hele Grønland samt tal for de enkelte kommuner. Statistikken belyser de indkomster og fradrag, der danner grundlag for beskatning af indkomst.

Den samlede bruttoindkomst, skattepligtige indkomst og indkomst efter skat i kommunerne belyses. Der sondres endvidere mellem A- og B-indkomster. Samtidig belyses summen af såvel person- samt ligningsmæssige fradrag, der opdeles i henholdsvis standardfradrag og faktiske fradrag. Antallet af skatteansættelser og disses fordeling på civilstand er også belyst. I den skatteorienterede statistik fokuseres der ikke på gennemsnitsmål, men kun på summariske tal. Afsnittet indeholder desuden tabeller, der viser udviklingen i skatter samt person- og standardfradrag. Samtidig belyses skattetrykket.

Formål med den person- og husstandsorienterede indkomststatistik

Formålet med den person- og husstandsorienterede indkomststatistik i henholdsvis kapitel 4 og 5 er at belyse såvel indkomstniveau som indkomstfordeling. Til belysning af dette spørgsmål udarbejdes indkomststatistikken, så denne er fordelt på decilgrupper, kvartiler, byer, bygder, aldersintervaller, regioner samt indkomstintervaller. Den person- og husstandsorienterede statistik inkluderer ikke personer, der kun er skattepligtige en del af året. Årsagen er, at afsnittets formål er at belyse diverse gennemsnitsindkomster samt spredningen af disse. Det vil således give et misvisende billede, hvis fx personer med et kortvarigt ophold i Grønland inkluderes.

Formål med videreførelse af tidligere statistik baseret på skattepligtig indkomst

Grønlands Statistik har indtil 2001 udelukkende udgivet statistik baseret på skattepligtige indkomster. Når Grønlands Statistik har valgt at fortsætte med dette indkomstbegreb, skyldes det, at netop dette begreb er det eneste, der kan føres tilbage til 1988, hvilket gør det muligt at udarbejde tidsserier.

Formål med statistik om personer, der ikke er inkluderet i den personorienterede indkomststatistik

I den personorienterede statistik frasorteres personer efter forskellige kriterier. Børn under 15 år er således ikke inkluderet. Det samme gælder personer med begrænset skattepligt og personer, der ikke er skattepligtige i Grønland et helt år. Visse af de frasorterede grupper er imidlertid af et væsentligt omfang i såvel antal som andel af indkomstmassen. En selvstændig belysning af disse gruppers indkomster foretages i det afsluttende kapitel 7.

1.2 Sammenlignelighed med andre lande

FN's retningslinjer

Udgangspunktet for den person- og husstandsorienterede statistik er *United Nations, Provisional Guidelines on Statistics of the Distribution of Income, Consumption and Accumulation of Households, Statistical Papers, Series M, no. 61, New York 1977*. Disse retningslinjer angiver de idealiserede måder, som indkomststatistikken skal udformes efter. Retningslinjerne er forsøgt efterlevet, men kan af datamæssige årsager ikke opfyldes på alle områder. Det er tilstræbt at anvende de indkomstbegreber, der giver de bedste muligheder for sammenligning i forhold til de standarder, der anvendes internationalt.

<i>Sambeskatning og indkomstkilder</i>	Der er to afgørende faktorer, der vanskeliggør sammenlignelighed med andre landes indkomststatistik: – For det første betyder sambeskatningen her i landet, at gifte kvinders skattepligtige indkomst ikke kan adskilles fra ægteemandens og omvendt. Dette vanskeliggør i væsentligt omfang sammenlignelighed med lande, hvor ægtefællers indkomst kan adskilles. – For det andet giver de nuværende data ikke mulighed for at lave statistik fordelt på indkomstkilder. Det betyder fx, at lønindkomster samt renter og udbytter ikke kan adskilles. Disse to forhold begrænser muligheden for at foretage en del internationale sammenligninger.
--	---

1.3 Datagrundlag

<i>Indkomststatistik registeret</i>	Indkomststatistikregisteret er baseret på kommunernes slutopgørelser (S31), hvor samtlige skattepligtige personer i Grønland registreres. Der foretages ikke direkte udtræk fra basisregisteret, idet en del efterbehandling af data er nødvendig, før disse kan anvendes. Fx er det kun personer med et faktisk fradrag, hvis ligningsmæssige fradrag er opgivet direkte i slutopgørelserne, der indgår. Derfor beregnes et standardfradrag, der er korigeret for antallet af skattepligtsdage for personer, der benytter standardfradraget. Af basisregisteret udledes tre registre: 1. Det skatteorienterede indkomststatistikregister, uden begrænsninger på personer 2. Det personorienterede indkomststatistikregister, underlagt visse begrænsninger på personer, og 3. Det husstandsorienterede indkomststatistikregister, underlagt de samme begrænsninger som det personorienterede register, hvor alle variable er summeret over entydige husstande.
<i>Befolkningsstatistik registeret</i>	Det grønlandske befolkningsstatistikregister opdateres årligt på baggrund af udtræk fra det danske Indenrigsministeriums CPR-register og det regionale grønlandske folkerregister KIA (Kalaallit Nunaanni Inuit Allattorsimaffiat). Befolkningsstatistikregisteret omfatter opgørelser over den samlede befolkning og dens fordeling efter demografiske kendetegn som køn, alder, bopæl, familieforhold, fødested m.m.. Registeret omfatter desuden opgørelser over befolkningens bevægelser; fødsler, dødsfald, flytninger, vandringer mv. Befolkningsstatistikregisterets husstandsopgørelser bliver dannet på baggrund af folkerregisterets adresseoplysninger pr 1. januar hvert år.

1.4 Registerproblemer

<i>Pålidelighed</i>	De anvendte registres primære formål er varetagelse af administrative opgaver, og strukturen af data er derfor ikke tilrettelagt med henblik på statistiske formål. Det må antages, at registrene kan miste en del pålidelighed hvis de anvendes til opgaver, der ikke er deres egentlige formål. Alt andet lige antages det, at skattemyndighederne lægger stor vægt på at den indkomst, der ligger til grund for beskattningen, opgøres korrekt, men at bagvedliggende faktorer til den skattepligtige indkomst tillægges mindre betydning. Slutopgørelserne modtages fra kommunerne efter at ligningen er afsluttet. Hvis der er ændringer i data efter indberetning til Grønlands Statistik, vil disse ikke blive inkluderet det pågældende år. Det er fx problematisk, hvis folk ikke afleverer selvangivelser, og kommunen derfor er nødsaget til at foretage en skønsmæssig ansættelse af den pågældendes indkomst. I disse tilfælde mister statistikken nogen pålidelighed.
---------------------	---

*Forskellige
opgørelsestidspunkter*

Indkomststatistikregistret er en løbende opgørelse, forstået på den måde at alle personer der er skattepligtige i løbet af et år registreres. Befolkningsstatistikregisteret er derimod en statusopgørelse pr 1. januar det enkelte år. Herved kan der opstå inkonsistens mellem de personer, der optræder i begge registre. I de person- og husstandsorienterede indkomststatistikregistre er det kun fællesmængden af personer i begge registre, der er med. Således bliver personer, der har været skattepligtige i Grønland fra 1. februar til 1. december ikke medtaget i den person- eller husstandsorienterede statistik. De respektive ægtefæller vil ligeledes blive frasorteret.

Det skatteorienterede register er derimod ikke sammenkørt med befolkningsstatistikregistret.

1.5 Analyseenheder

*Fuldt og begrænset
skattepligtige personer*

Ifølge *landstingslov nr. 5 af 19. maj 1979*, senest ændret ved *landstingslov nr. 2 af 21. maj 2004*, påhviler der fuld skattepligt for:

- Personer, der har bopæl i Grønland
- Personer, der uden at have bopæl i Grønland, opholder sig i landet for en periode af mindst seks måneders varighed

*Begrænset
skattepligt*

Begrænset skattepligt påhviler:

- Personer, der modtager enhver form for vederlag for personligt arbejde i tjenesteforhold, der er udført i Grønland eller om bord på skibe eller luftfartøjer, der er hjemmehørende i Grønland, medmindre arbejdet er udført under ophold af en varighed, som ikke overstiger 60 dage i sammenhæng, og den pågældende person fortsat er beskæftiget hos en arbejdsgiver, der ikke er hjemmehørende i Grønland
- Personer, der modtager enhver form for vederlag for personligt arbejde, der er udført i Grønland efter tjenesteforholdets ophør, herunder vederlag for indgåelse af konkurrenceklausul. Det er uden betydning, at berettigelsen og/eller størrelsen af det omhandlede vederlag afgøres ved dom, forlig i retten, voldgift eller lignende
- Personer, der modtager gage, løn eller lignende fra en grønlandsk arbejdsgiver, når tilflytningen til Grønland kortvarigt forsinkes på grund af flytning af bohave, trafikforhold eller lignende
- Personer, der modtager gage, løn eller lignende fra en offentlig grønlandsk arbejdsgiver, når tilflytningen til Grønland forsinkes på grund af kortvarig deltagelse i kursus
- Personer der modtager uddannelsesstøtte, løn eller lignende under studium, uddannelse m.m. fra kilder i Grønland
- Personer, der modtager indkomst for virksomhed der udøves i Grønland som professionel kunster, idrætsmand eller lignende, herunder tilfælde, hvor indkomsten ikke tilfalder kunstneren eller idrætsmanden selv, men en anden person m.m.
- Personer, der er hjemmehørende i Grønland, der modtager godtgørelse af den i § 37, stk. 1 nr. 2 nævnte art for medlemskab, eller som medhjælp for bestyrelser, udvalg, kommissioner, råd og lignende,
- Personer, der modtager indkomst fra Grønland, der efter § 37, stk. 2, nr. 1, skal henregnes til A-indkomst
- Personer, der modtager udbytte fra et aktieselskab, anparts- eller andelsselskab mv., der er registreret som hjemmehørende i Grønland.

- Personer, der udøver et erhverv med fast driftssted i Grønland, deltager i en erhvervsvirksomhed med fast driftssted i Grønland, eller på anden måde er berettiget til en andel af omsætning, overskud eller lignende af en sådan virksomhed
- Personer, der udøver virksomhed ved frit erhverv fra et fast sted i Grønland, eller med henblik på udøvelsen af en sådan virksomhed, opholder sig mindst 90 dage i Grønland i sammenhæng eller deltager i en sådan virksomhed eller på anden måde er berettiget til andel i omsætning, overskud eller lignende af en sådan virksomhed
- Personer, der udøver virksomhed ved skibs- eller luftfart i det grønlandske territorium eller ved regelmæssig trafik mellem en plads i det grønlandske territorium og en plads udenfor deltager i en sådan virksomhed eller på anden måde er berettiget til andel i omsætning, overskud eller lignende af en sådan virksomhed
- Personer, der oppebærer royalties fra Grønland
- Personer, der oppebærer indkomst ved udleje eller bortforpagtning af virksomhed i Grønland
- Personer, der ejer fast ejendom i Grønland eller nyder indtægter af samme
- Personer, der oppebærer indkomst som lodtager i et i Grønland behandlet dødsbo

*Analyseenheder
i den person- og
husstandsorienterede
indkomststatistik*

Den person- og husstandsorienterede indkomststatistik er underlagt følgende begrænsninger:

- Indeholder kun fuldt skattepligtige personer over 15 år
- For enlige er antallet af skattepligtsdage mere end 360
- For ægtepar er antallet af skattepligtsdage for begge ægtefæller mere end 360
- Personer hvis personnumre optræder to gange, dvs. under to forskellige kommuner, bliver sorteret fra. Disses ægtefæller bliver også frasorteret
- Personer, der ikke er registreret i CPR-registeret enten ved indgangen eller udgangen af året frasorteres. Disses ægtefæller frasorteres ligeledes
- Indeholder kun personer, hvor der er opgivet enten A- eller B-indkomst

*Formål med
begrænsning på
antal skattepligtsdage*

Formålet med begrænsningen på ovenstående personer er, at kunne give et mere præcist billede af fordelingen i befolkningens levevilkår. Begrænsningen betyder, at det ikke er hele den skattepligtige del af befolkningen, der underkastes analyse, men kun den del af befolkningen, der er i Grønland et helt år.

Uden disse begrænsninger ville statistikken blive forstyrret i så væsentligt omfang, at den ikke kunne vurderes som pålidelig: Hvis en stilling fx den første halvdel af året er besat af en person, der forlader Grønland, og derefter besættes af en person, der ankommer til Grønland i midten af året, vil disse to personer begge fremstå i statistikken med en halv årsindtægt. Inkluderes begge personer opnås der ikke et korrekt billede af de to personers levevilkår og muligheder for forbrug, da det må formodes de oppebærer en væsentlig indtægt den del af året, hvor de ikke opholder sig i Grønland.

En alternativ overvejelse er, at disse personers halve årsindtægt skulle opvejes til en hel årsindtægt, men da vil statistikken fremstå som om der er flere personer, der oppebærer en høj indtægt i løbet af et år i Grønland, end det faktisk er tilfældet. Det vurderes derfor, at det er mest hensigtsmæssigt at udelade personer, der ikke er fuldt skattepligtige hele året, og i stedet foretage en selvstændig belysning af disse personer.

<i>Frasortering på skattepligtens omfang</i>	Som det antydes ovenfor har personer med begrænset skattepligt oftest en løsere tilknytning til det grønlandske samfund end fuldt skattepligtige personer. Derfor vil det give et misvisende billede at medtage begrænsede skattepligtige personer i en statistik, der har til formål at belyse fordelingen af befolkningens indkomster.
<i>Frasortering af personer, der ikke findes i befolkningsstatistikregisteret</i>	Årsagen til at personer, der ikke findes i befolkningsstatistikregisteret ikke medtages i den personorienterede statistik, er at der ikke til disse personer kan knyttes et fødested, bopæl osv.
<i>Analyseenheder i den skatteorienterede indkomststatistik</i>	I den skatteorienterede indkomststatistik indgår alle personer, der har afleveret en selvangivelse. Der indgår således både begrænset skattepligtige og fuldt skattepligtige personer, samt personer under 15 år.

1.6 Kendetegn i forhold til personer og husstande

Et personligt kendetegn er traditionelt stillingsklassifikation, familietype, erhvervs-kendetegn, socioøkonomisk status, boligform, bopæl og uddannelse mv. Mange af disse kendetegn kan imidlertid ikke medtages i statistikken på grund af manglende data. De eneste nuværende tilgængelige kendetegn er de demografiske, som benyttes i Grønlands Statistiks befolkningsstatistik.

Nedenfor skitseres de kriterier indkomststatistikken fordeles efter:

<i>Fødested</i>	Fødestedskriteriet er et traditionelt statistisk mål, som også er anvendt i andre lande, fx Norge. Fødestedskriteriet med opdeling på personer <i>født i Grønland</i> og <i>født uden for Grønland</i> blev implementeret i statistik vedrørende Grønland i 1958. Før 1958 fordeltes statistikken fx efter <i>europæere</i> , <i>grønlændere</i> og <i>blandinger</i> . Denne demografiske opdeling er anvendt tilbage fra starten af 1800-tallet.
<i>Fødestedskriteriet er ikke et præcist mål for hjemmehørende</i>	<i>Født i Grønland</i> er ikke et præcist mål for <i>hjemmehørende</i> eller <i>grønlændere</i> . Det skal dog bemærkes, at ifølge <i>Sundhedsprofilundersøgelsen</i> fra 1994, er der god overensstemmelse mellem fødested og følelsen af at være grønlander, idet 97 pct. af dem, der var født i Grønland, følte sig som grønlandere og kun tre pct. følte sig som både grønlander og dansker. Overensstemmelsen var mindre for personer født i Danmark, hvor ca. 20 pct. følte sig som både grønlander og dansker og syv pct. som grønlandere (Kilde: Peter Bjerregaard, Tine Curtis, Frank Senderovitz, Ulla Christensen, Tine Pars: <i>Livsstil og helbred i Grønland</i> , 1995).
	Såfremt personer, der er født i Grønland opholder sig i Danmark, fx under uddannelse og får børn i Danmark, registreres deres børn som <i>født uden for Grønland</i> . Børn, der fødes i Grønland af forældre, der er født uden for Grønland, registreres som <i>født i Grønland</i> . Nye opgørelser fra Grønlands Statistik (<i>Grønlands befolkning 2004</i>) viser imidlertid, at disse grupper ikke er markante; Der er 275 personer, der er født i Grønland, hvor begge forældre er født uden for Grønland. Der er 288 personer, der er født uden for Grønland, hvor begge forældre er født i Grønland.
<i>Indkomststatistik fordelt efter fødested skal læses med stor varsomhed</i>	Indkomststatistik fordelt efter fødested skal læses med stor varsomhed, såfremt det ikke samtidig er muligt at belyse, hvorvidt og i hvilken grad fx uddannelse og profession påvirker indtjeningen. Der er således flere forvriddninger, der skal tages højde for, når fødestedskriteriet anvendes som attribut i indkomststatistikken. For det første skal det bemærkes, at fx takstmæssig hjælp til ledige ikke er inkluderet i hverken skattepligtig indkomst, bruttoindkomst eller skattepligtig indkomst efter skat. Desuden kan en større indtjening af folk født uden for Grønland være betinget af en længere arbejdsuge. Begge forhold, der ikke er mulighed for at belyse på baggrund af de nuværende data.

<i>Alder</i>	I de personorienterede tabeller er alder et kriterium som indkomststatistikken fordeles efter. Forskellene i indkomst kan ofte være helt åbenlyse mellem forskellige aldersgrupper, men i visse samfundstyper fx i enkelte bygder, kan det være af stor samfundsmæssig relevans at få belyst, hvilke aldersgrupper der har henholdsvis en stor og en lille arbejdsindkomst.
<i>Bosted</i>	Kendetegnet for bosted fordeles efter henholdsvis regioner, kommuner, byer og bygder. På den måde belyses den geografiske spredning af indkomster.
<i>Husstandstyper</i>	Det er vigtigt at bemærke, at husstandstypen ikke må forveksles med familietyper. Som det tidligere er beskrevet sammensættes husstandene efter folkeregisteradressen pr 1. januar. Det vil sige, at husstande ikke nødvendigvis er sammensat på baggrund af familiære relationer. Husstandene er opdelt efter antal voksne og børn, så det fx er muligt at sammenligne indkomsterne mellem husstande med og uden børn, eller andre sammenligninger ud fra husstandens størrelse. I statistikken fordelt på husstandstyper bør det bemærkes, at summen af husstande ikke er lig summen af husstande i befolknings- eller boligstatistikken. Dette forhold skyldes begrænsningerne beskrevet i afsnit 1.5.

1.7 Det grønlandske skattesystem

<i>Hvad er skat?</i>	Skat defineres normalt som obligatoriske ydelser fra den private til den offentlige sektor, hvortil der ikke er knyttet nogen direkte modydelse.
<i>Den grønlandske indkomstskat</i>	Den grønlandske <i>landstingslov om indkomstskat</i> vedtages af Landstinget og danner grundlaget for hjemlen til at opkræve skat af indkomst. I 1973 vedtog det danske Folketing, at der kunne inddrives kommuneskat i Grønland fra 1. januar 1975. Den minimale og maksimale kommuneskat blev fastsat til henholdsvis 15 pct. og 25 pct. Fra 1. januar 1979 blev der tillige udskrevet landsskat, som blev fastsat til 2 pct.. Landstingsloven om indkomstskat var baseret på et indkomstkildesystem, hvilket indebar at skatten skulle trækkes ved den eller de, der udbetalte indkomsten, og som efterfølgende afregnede med det offentlige. Den første lov om indkomstskat blev vedtaget af Landstinget 19. maj 1979 og trådte i kraft 1. januar 1980.
<i>Arter af indkomstskat</i>	I Grønland findes følgende typer af indkomstskat (direkte skat): – Landsskat: Fastsættes hvert år af Landstinget, og tilfalder landskassen – Fælleskommunal skat: Fastsættes hvert år af Landstinget. Beløbet tilfalder i første omgang landskassen, hvorfra den opkrævede skat fordeles mellem kommunerne – Kommuneskat: Fastsættes hvert år af de enkelte kommunalbestyrelser, og tilfalder den enkelte kommune. Kommuneskatten må variere mellem 20 og 30 pct. – Særlig landsskat: Svares af dem for hvem Skattedirektoratet anses som skattekommune. Den særlige landsskat fastsættes hvert år af Landstinget – Udbytteskat: Skatten svares af det udbytte, som aktie- og anpartsselskaber udlodder til aktionærerne. Siden 1989 har udbytteskatten svaret til hjemstedskommunens skat – Selskabsskat: Skatten blev indført med virkning fra 1992, og er i dag fastsat til 35 pct. Selskabsskatten tillægges yderligere 6 pct., dvs. den samlede skat for selskaber – dog med visse undtagelser – er 37,1 pct. De 2,1 procentpoint tilfalder kommunen og ikke landskassen

<i>Principper i den Grønlandske skattelov</i>	Den vedtagne landstingslov om indkomstskat fra maj 1979 var baseret på proportional beskatning, så alle skulle betale lige meget af den opgjorte indkomst, der oversteg personfradraget. Princippet om proportional beskatning, kombineret med personfradrag, er stadig gældende.
<i>Fælleskommunal skat</i>	Med virkning fra 1. januar 1987 blev personfradraget forhøjet fra 20.000 kr. til 35.000 kr., og siden 1992 har fradraget for enlige været 40.000 kr. Denne forhøjelse af personfradraget påvirkede kommunerne i forskelligt omfang. Da beskatningsgrundlaget blev reduceret væsentligt for visse kommuner ved forhøjelse af personfradraget, indførtes en fælleskommunal skat. Alle kommuner var på den måde med til at betale for forhøjelsen af personfradraget. Den fælleskommunale skat blev fastsat til 3 pct., men har siden indkomståret 1992 været 4 pct. Landskassen blev ligeledes ramt af det øgede personfradrag, hvorfor landsskatten blev hævet med 1 procentpoint. Ovenstående satser er således også gældende i 2004.
<i>Skattepligt</i>	I afsnit 1.5 blev det angivet, hvilke kriterier, der skal opfyldes for at kunne kategoriseres som henholdsvis fuld eller begrænset skattepligtig. Kongehuset og dets medlemmer er undtaget fra <i>landstingslov om indkomstskat</i> . Yderligere er Grønlands Hjemmestyre, kommunerne og staten og deres virksomheder og institutioner undtaget. Det samme gælder anerkendte trossamfund, kirkelige institutioner, uddannelsesmæssige og kulturelle organisationer.
<i>Sambeskatning</i>	Ægtefæller sambeskattes af deres indkomst. Det betyder, at en gift kvindes indkomst i statistikken ikke kan udskilles fra mandens og omvendt. Børn er selvstændigt skattepligtige.
<i>Skattekommuner</i>	Skattekommunen er den kommune i Grønland, hvor den skattepligtige person er bosiddende den 1. september i året før det respektive indkomstår.

1.8 Indkomst- og fradragsbegreber

<i>A-indkomst</i>	A-indkomst er enhver form for indkomst vedrørende løn, feriegodtgørelse, provision, pension og honorarer for medlemskab eller som medhjælp for bestyrelser, udvalg, kommissioner, råd og lignende. Indtjening i forbindelse med indhandling fra fangst, fiskeri, fåreavl og husflid medregnes også som A-indkomst. I forbindelse med A-indkomst betales en foreløbig skat.
<i>B-indkomst og skattefri B-indkomst</i>	B-indkomst er enhver form for indkomst, der hverken er A-indkomst eller udbytte. Det er især indkomst fra erhvervsvirksomhed, renter m.m. Alle enlige personer havde fra 1983 til og med 1992 en skattefri B-indkomst på 4.000 kr. Fra og med 1993 er beløbet 5.000 kr., og for ægtepar det dobbelte. B-indkomster under henholdsvis 5.000 kr. for enlige og 10.000 kr. for ægtepar vil således ikke figurere på selvangivelser og slutopgørelser (S31-skemaerne), og medregnes derfor ikke i bruttoindkomsten. Bruttoindkomsten vil således på landsplan være undervurderet med et beløb svarende til de skattefri B-indkomster på op til 5.000 kr. pr. person.
<i>Bruttoindkomst</i>	Bruttoindkomst er summen af A-indkomst og B-indkomst, og således et udtryk for den samlede indtjening.
<i>Ligningsmæssige fradrag</i>	De ligningsmæssige fradrag kan antage to former: Alle skattepligtige personer har i 2004 et standardfradrag på 8.000 kr. Faktiske udgifter til at erhverve eller vedligeholde indkomsten, herunder renteudgifter og børnebidrag på mere end 8.000 kr., kan fratrækkes i stedet for standardfradraget. Dette benævnes det faktiske fradrag.
<i>Standardfradrag</i>	Standardfradragets størrelse fastsættes af Landstinget forud for det pågældende indkomstår. Der skal ikke dokumenteres fradrag op til det af Landstinget fastsatte fradrag.

<i>Faktisk fradrag</i>	Ved opgørelse af den skattepligtige indkomst kan eventuelle driftsomkostninger fradrages, dvs. udgifter som er anvendt til at erhverve, sikre og vedligeholde indkomsten, herunder også skattemæssige afskrivninger. Beløb anvendt til vedligeholdelse eller forsikring af den skattepligtiges ejendele, renter, børne- og hustrubidrag samt provisioner af gæld kan også fradrages.
<i>Skattepligtig indkomst</i>	Den skattepligtige indkomst opgøres på grundlag af indkomsten i indkomståret. Er en person ikke skattepligtig i Grønland hele indkomståret nedsættes såvel standard- som personfradrag forholdsmæssigt. Den skattepligtige indkomst omfatter de samlede årsindtægter uden hensyntagen til om indtægterne stammer fra Grønland eller ej. Renter indkomstbeskattes i det indkomstår, hvor renterne betales. Den skattepligtige indkomst omfatter fx indtægter fra erhvervsmæssig virksomhed, indtægter i form af udbytte af aktier og anparter, indtægter fra boligudlejning, forpagtning og lignende. Afkastet af livsforsikringer og pensionsordninger indgår endvidere i den skattepligtige indkomst. Ved opgørelse af den skattepligtige indkomst fratrækkes standardfradraget eller værdien af de faktiske fradrag fra bruttoindkomsten. For en detaljeret beskrivelse af den skattepligtige indkomst henvises til kapitel 3 i <i>landstingslov om indkomstskat</i> .
<i>Personfradrag</i>	Personfradragets størrelse fastsættes af Landstinget forud for indkomståret. For ægtepar indrømmes to personfradrag.
<i>Skalaindkomst</i>	Skalaindkomsten er den indkomst, hvorfra skatten beregnes. Skalaindkomsten er den skattepligtige indkomst fratrullet personfradraget.
<i>Indkomst efter skat versus disponibel indkomst</i>	Den skattepligtige indkomst efter skat er bruttoindkomsten fratrullet skatten. Den skattepligtige indkomst efter skat, som defineret her, er ikke et udtryk for den disponible indkomst, da offentlige ydelser, der ikke er skattepligtige ikke er inkluderet. Den skattepligtige indkomst efter skat underestimerer den reelle mulighed for forbrug af tre grunde: 1. Ikke-skattepligtige sociale ydelser er ikke inkluderet i indkomsten efter skat 2. Forbrug af naturalier, dvs. ikke-monetære værdier, er ikke inkluderet 3. Skattefri B-indkomst medregnes ikke
<i>Disponibel husstandsindkomst</i>	Den disponible indkomst er indkomsten efter skat, som defineret ovenfor, tillagt ikke-skattepligtige sociale ydelser. Disse ydelser omfatter offentlig hjælp, boligsikring, børnetillæg til pensionister og førtidspensionister. Da flere af disse ydelser kun kan henføres til en husstand og ikke en person, er der kun opgjort disponible indkomster for husstandene. Det er dog fortsat ikke muligt at indregne forbrug af naturalier og den skattefri B-indkomst.
<i>Skattetryk</i>	Indkomstskattetrykket er et udtryk for, hvor stor del af den samlede bruttoindkomst, der går til skat. Opretholder et ægtepar 300.000 kr. i bruttoindkomst (her A-indkomst), vil de skulle betale skat af (300.000 kr. – 96.000 kr. = 204.000 kr.). Med en gennemsnitlig skattesats på 41,7 procent vil ægteparret betale 85.068 kr. i skat, hvilket svarer til et skattetryk på 28,4 procent.

Eksempel på beregning af skat, skattetryk og indkomstbegreber

Antagelse for beregninger	Eksempel 1	Eksempel 2
År	2004	2004
Skatteomfang	Fuldt	Fuldt
Antal skattepligtsdage i Grønland	365	280
Civilstand	Enlig	Gift
Standardfradrag	8.000	$(16.000/365) * 280$ = 12.274
Personfradrag	40.000	$(80.000/365) * 280$ = 61.370
A-indkomst	100.000	240.000
B-indkomst	20.000	0
Heraf skattefri B-indkomst	5.000	

Eksempel på beregning af skat, skattetryk og indkomstbegreber

Antagelse for beregninger	Eksempel 1	Eksempel 2
Bruttoindkomst	120.000	240.000
Skattepligtig indkomst = Bruttoindkomst – ligningsmæssige fradrag – fri B-indkomst	107.000	227.726
Skala-indkomst = Skattepligtig indkomst - personfradrag	67.000	166.356
Skattebetaling ved 40 % = $0,4 * \text{skala-indkomst}$	26.800	66.542
Skattepligtig indkomst efter skat	93.200	173.458
Skattetryk = $(\text{skat}/\text{bruttoindkomst}) * 100$	22,33 pct.	27,73 pct.

Ovenstående eksempel viser, at bruttoindkomsten er summen af A- og B-indkomsten.

Fratrækkes de ligningsmæssige fradrag og evt. fradrag for fri b-indkomst fremkommer den skattepligtige indkomst.

Den skattepligtige indkomst fratrækkes personfradraget for at få skala-indkomsten. Skala-indkomsten er den indkomst skattebetalingen beregnes på baggrund af.

Den skattepligtige indkomst efter skat er bruttoindkomsten fratrækket skattebetalingen.

Den disponible indkomst er den skattepligtige indkomst efter skat tillagt evt. ikke-skattepligtige sociale ydelser.

1.9 Statistiske mål

I en statistisk fremstilling af data kan det være hensigtsmæssigt at belyse data med et enkelt eller få statistiske mål. Et statistisk mål kan med et enkelt tal sammenfatte bestemte egenskaber ved et sæt observationer. I indkomststatistik er man typisk interesseret i et mål for indkomsternes niveau og spredning omkring niveauet.

Median og 50 pct.-fraktil

Såfremt alle indkomster rangordnes efter størrelse, angiver den midterste værdi medianen. Medianen er således den værdi, der deler datasættet i to lige store dele, hvor den ene del har værdier, der er større end medianen, og den anden del har værdier, der er mindre end medianen. Medianen betegnes også 50 pct.-fraktilen.

Deciler og kvartiler

Rangordnes alle indkomster efter størrelse, og inddeles i ti lige store grupper, fremkommer decilgrupper. De 10 pct. med de laveste indkomster betegnes som den 1. decil eller den 1. decilgruppe. Ligeledes vil de 10 pct. af befolkningen, der har den

højeste indkomst, være i den 10. decilgruppe. Det kan desuden nævnes, at 1. decil svarer til 10 pct. fraktilen.

<i>Kvartiler</i>	Kvartiler er baseret på samme princip om rangordning efter størrelse, dog med den forskel, at befolkningen kun opdeles i fire lige store grupper. 1. kvartil svarer til 25 pct. fraktilen.
<i>Gennemsnit</i>	Ved henvisning til gennemsnittet, er der tale om det aritmetiske gennemsnit. Gennemsnittet udregnes ved at tage summen af alle indkomster og dividere med antallet af observationer.
<i>Spredningsmål</i>	To vidt forskellige sæt af data kan have samme gennemsnit, selvom de to sæt af data er meget forskellige. Det ene sæt af data kan tænkes at bestå af personer, der alle næsten tjener det samme. Det andet sæt af data kan bestå af personer, hvor den ene halvdel af befolkningen næsten ingen indkomst har, og den anden del af befolkningen har store indkomster. Da sådanne sæt af data kan have samme gennemsnit, er det vigtigt at få belyst, hvordan indkomsterne fordeler sig i forhold til gennemsnittet. De almindelige statistiske spredningsmål benyttes traditionelt ikke i indkomststatistik. Derimod benyttes fordelingsmålene maksimal udjævningsprocent og ginikoefficient.
<i>Maksimal udjævningsprocent</i>	Den maksimale udjævningsprocent er et mål for graden af ulighed i indkomstfordelingen. Den maksimale udjævningsprocent udtrykker på den måde, hvor stor del af indkomstmassen, der skal flyttes fra personer med indkomster over gennemsnittet til personer med indkomster under gennemsnittet, for at sikre en fuldstændig lige indkomstfordeling.
<i>Ginikoefficient</i>	Ginikoefficienten er – som den maksimale udjævningsprocent – et mål for graden af uligheder i indkomsterne i befolkningen. Ved en fuldstændig lige fordelingen af indkomsterne vil ginikoefficienten være 0. Jo mere ulige fordelingen er, des mere vil ginikoefficienten nærme sig 1.
<i>Beregning af ginikoefficient</i>	Udregnes den akkumulerede indkomstmasse og indtegnes denne i et diagram, hvor y-aksen angiver andelen af indkomstmassen og x-aksen andelen af dem, der modtager en indkomst, fås den såkaldte Lorenz-kurve. I samme diagram indtegnes en ret linje med start i Origo og med en hældningskoefficient på 1, svarende til en hældning på 45 grader. Forholdet mellem det areal, der fremkommer mellem Lorenz-kurven, den rette linje og hele trekanten under den rette linje, er ginikoefficienten.